

Føroya Sosial-Demokrat

FRÆLSI

JAVNABUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 11

Lýsingarprísir fyri min: 20 øyr á
1. síðu, 15 øyr á 3. og 4. síðu

Leygardagin 13. mars 1954.

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 3,20 + porto um fjórðingsárid

27. Arg

19. APRÍL SÁTTMÁLIN,

Erlends Paturssonar egna verk, henda drápsgerðin mikla móti Føroya fiskimonnum, ið teir órættvíst mugu sviða fyri í dag

Hví er verkfall í dag, og hvør hevur alla ábyrgdina av tí?
Erlendur tapti seinasta verkfall so mirdiliga. Fiskimenn vendi honum baki, fyri hesa ræðuliga misgerð; fyri tað, at hann, stutt aftaná at allir Føroya fiskimenn við uratkvøðu einmælt hövdu samtykt at halda áfram til sigurin var vunnin, gekk við til at seta í gildi sáttmálar, ið vóru verri enn teir framman undan — og verst av øllum: til sáttmálar, ið galda skuldi til 1. januar 1955.

Tak t. d. grein 8, stk. 3., ið er soljóðandi: Tá ið skipið fiskar við línu frá skipinum við línu-spæli, fær manningin hvørt heldur snøri og bátar við línu verða nýttir ella ikki 33 1/3 pst.

Vit eru kunnugir við, at Erlendur Paturssonur sjálvur hevur sett hetta stykkið saman, hvar eftir manningin verður avroknað við 33 1/3 % og sjálvir gjalda kostin. Hetta er fulgott prógv fyri, at Erlendur ikki er búgvín at vera formaður fiskimannafelagsins, men tað verður verri enn, tí ta ið ein kemur til seinastu grein í sáttmálanum, grein 18 stendur við Erlends Paturssonar egnu orðum m. a. soleiðis:

» . . . verða allir sáttmálar millum feløginu galdandi til 1. januar ella til nýggir sáttmálar koma í gildi«

Erlendur sleppur ikki undan at hava sett sitt navn undir hesa grein, sum í dag visir seg at vera versta misgerð, ið nakrantíð er gjørd móti Fø-

roya fiskimonnum. Hetta eiga allir fiskimenn at taka til umhugsunar og leggja sær í geyma.

Reiðarar sínumegin hava í nógvum ikki hildið sáttmálan t. d. viðv. avrokningarfrestini, sum í sáttmálanum er sett til 4 vikur aftaná selt er.

Men hví hevur Erlendur einki gjørt fyri at verja fiskimenn móti hesum sáttmálabrotum. Okkum kunnugt hevur Erlendur ikki eina einastu ferð roynt at vart fiskimenn eftir grein 17 í hesum sáttmála. Henda greinin sigur:

«Allar trætur um rættu fatan av sáttmálanum skulu avgerast av einum gerðarrætti. Fiskimannafeløginu velja 2, útgerðarmenninir tveir menn og hesir 4 velja uppmann, men semjast teir ikki um hann, setur rætturin hann út«

Í staðin fyri tveitir hann fiskimenn út í verkfall, í fyrsta lagi uttan eitt einasta oyra at hjálpa fiskimonnum meðan verkfallið heldur á.

Maður, ið soleiðis hevur borið seg at móti Føroya fiskimonnum, hvussu kann hann hefta svikaranavn á nakran.

SAMRØÐA VIÐ J. H. DANBJØRG, formann Suðuroyar Fiskimannafelags

Seinasta týsdag — sama dag sum Suðuroyar Fiskimannafelag avlýsti verkfallið — fór Danbjørg, sum verið hevur í Havn síðani 12. januar og tessvegna ikki hevur havt høvi til persónligar samráðingar við felagslimir sínar, aftur til Suðuroyar við Drottningini. Áðrenn hann fór, eydnaðist tað okkum at fáa eina samrøðu við hann um stöðu Suðuroyar Fiskimannafelags til verkfallsspurningin.

— Vit hava frætt, at SF hevur tikið seg burtur úr verkfallinum. Hví hava tit gjørt tað?

— Tað ið Suðuroyar fiskimenn hin 19. apríl í fjór frættu, at Erlendur Patursson hevði undirritað sáttmálar, ið hvør einasti fiskimaður beinan vegin var greiður yvir, vóru væl verri enn teir sáttmálar, ið verið hövdu frammanundan, og lógu langt niðan fyri tey krøv, ið allir Føroya fiskimenn við uratkvøðu hövdu sagt vera minstu krøv teirra, vóru teir ótíliga illa nøgdir.

— Tú vart við til at lýsa hetta verkfallið?

— Tá ið nú Erlendur Patursson og hansara menn kunngjørdur mæ, at FF hövdu avgjört at gera verkfall og spurdu meg, um SF vildi standa solidáriskt í stríðnum, svaraði eg, at Suðuroyingar ongantíð hava borið seg undan at standa øxl móti øxl, tá ið fiskimannastætturin var í stríð fyri betri livikorum, men sjálvandi var tað við tí fyrivarni, at verkfallið var lógligt.

— Tí hava nú tikið tykkum burtur úr aftur verkfallinum?

— Var tað so, at FF helt seg kunna vinna eitt verkfall, vildi S.F. sjálvandi ikki bera seg undan at standa við líðina. Men nú, tá ið heitt er á semingsmannin og hann ber seg undan at kalla partarnar saman og viðvirka til at loysa træturna, tí, sigur hann, stríðið, sum nú er, kann ikki viðgerast sum vanligt verkfall, men má avgerast av dómstóli.

um tað er lógligt ella ikki. Tá ið so lógonir menn, ið eg havi samráðst við, halda, at verkfallið sambært sáttmálan, ið Erlendur Patursson gjørdi seinasta vár, er ólógligt, má eg S. F.s vegna avlýsa felagsins luttøku í verkfallinum, ið — um tað verður dømt ólógligt — kann bera við sær endurgjaldskrøv til hvønn einstakan fiskimann. Eitt slíkt endurgjaldskrav kann koma at verða so stórt og drepanði fyri fiskimenn, at teir aldri í livinum sleppa undan at kenna sviðan av hesum. Eitt slíkt verkfall, ið lættliga kann leiða til slíkt ófóri, kann eg, sambært samvitsku mína ikki vera við til at reka okkara fiskimenn út.

Verkfallsspurningurin fyri rættin mánadagin

Sum kunnugt hava útgerðarmenn reist sakarmál móti Føroya fiskimanna felag, tí teir halda verkfallið vera ólógligt. Eftir vanliga nýttum rættarreglum skuldi hetta mál ikki komið fyri rættuliga enn, men dómurin, ið heldur hetta vera so álvarsligt mál, hevur avgjört at málið skal fyri rættin mánadagin kl. 10. Dómurin verður so í øllum førum at falla í komandi viku. Sakfórarar Fiskimannafelagsins er Trygvi Samuelsen og sakfórarar útgerðarmanna Leif Waagstein.

HVØR SVEIK FISKIMANNIN

Jóhan Danbjørg ella Erlendur Patursson

Nú sviður av 19. apríl svikagerðini

»Johan Danbjørg stakk fiskimannin í bakið«, sigur Erlendur Patursson í blaði sínum.

Tað er harmiligt at hoyra Erlend Patursson tveita tilik skemdarorð móti harra Danbjørg.

Hvør einasti Føroyingur veit, at heitar talsmann enn Danbjørg hava fiskimenn ikki átt. Allastaðni — í skrift sum í talu — hevur hann barst fyri betri korum hjá fiskimonnum. Ofta hevur leikað hart á, men Danbjørg hevur altíð kent sína skyldu og ta tungu ábyrgdina av formannskallinum hevur tí leitt frigeringarstríð fiskimannins við skyndsemi og altíð tikið til tey ráð, ið verið hava fiskimonnum at mesta gagni, eins og hansara mikli kunnleiki til umstøður fiskimanna

hevur hildið honum á so beinari kós, at tað aldri hevur verið honum fyri at rátt fiskimonnum illa ella leitt teir í ófóri. Aftur ímóti hevur leiðsla harra Paturssons verið so óhøgslig og ódugnalig, at aldri hava umstøður fiskimanna verið so ringar og hættisligar sum í dag.

Tann sáttmáli, ið Erlendur Patursson bant fiskimenn til hin 19. apríl í fjór, er so ringur, at leitast skal í minsta lagi 25 ár aftur í tíðina fyri at sammetingar yvirhøvur kunnu gerast.

Stöða Danbjørgs

Tá ið Danbjørg fyri nærum hálvum øðrum ári síðani var greiður yvir, at tað bar móti verkfalli, tók hann til orða
Frmh. á 4. s.

775.000 til endurreising av pf. Hjelm, Vági

Fór hetta virki, vildi tað kenst eins sárt og tað ið A/S Mortensen Eftf. fór á Tvøroyri tí so stórt tiltak til hjálpar!

Hesin peningur verður læntur av marshallmilliónunum.

Hann verður nýttur til at útloysa lánið í Føroya Banka, gera eitt skip istand (kr. 100.000) og til eina akkord við teir simplu kreditorarnar.

Felagsins banki verður hereftir Sjóvinnubankin, ið veðheldur fyri um helmingin av marshallánum og átekur sær annars alla finansiering av rakstinum. Hetta at Sjóvinnubankin garanterar, er tað sama sum at lógtingið og státturin garanterar tí Sjóvinnubankin hvílr nú á lógtingsins og státtins garan tium.

Hitt nýggja stýri felagsins er Andreas Djurhuus, sóknarstýrisins-formaður og lógtingsmaður, Jóhan Dahl, stjóri á Gørðunum, nevndarlimur Sjóvinnubankans, stjórnarformaður Grønlandsfelagsins, sóknarstýrislimur og ein hövuðsmaðurin í Føroya Fiska-

sølu, Winther stjóri hjá Baslev & Co í Havn.

Stjórin er Th. Vilhelm, heilsølu-maður.

Eitt ódnartak fyri Vágsbygd — vit ynskja tí nýskapta virkinum hjá Hjelm alla góða framtíð. Tess stovnar, gamli Hjelm var ein av teimum stóru bulunum í forrættinsverðini.

Um verkfallið

D. P. Danielsen, sakfórarar Suðuroyar fiskimannafelags, um streikuna.

Tað sigst, at D. P. Danielsen sakfórarari skal halda fram yvir fyri monnum, at spurningurin um lógligt ella ólógligt verkfall og harav um endurgjaldskrav yvir fyri teimum einstaku limunum kemur í aðru rekkju. Tað, ið ráddi um var at vinna streikuna og noyða reiðararnar at falla frá endurgjaldskravinum.

So spæla teir hazard við fiskimonnum.